

Stockholms
stad

**Patientsäkerhetsberättelse
för
Elevhälsans medicinska insats
Psykologiska insats
Logopediska insats
samt
Skolfam**

**Utbildningsförvaltningen
Stockholms stad
År 2023**

Datum 20240109

Ansvariga för innehållet: Christine Ahlbeck Glader, Anna Ljung, Lisa Rydstad, Emilia Morén och Sara Linderman

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Samlat i föreliggande dokument finns de patientsäkerhetsberättelser som beskriver 2023 års kvalitets- och patientsäkerhetsarbete gällande den hälso- och sjukvård som erbjuds elever i Stockholm stads skolor, genom elevhälsans medicinska, psykologiska samt logopediska insats samt det hälso- och sjukvårdsarbete som bedrivits av Skolfams psykologer under 2023.

Innehåll

Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans medicinska insats.....	5
SAMMANFATTNING.....	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	6
Övergripande mål och strategier	6
Organisation och ansvar.....	7
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	7
Informationssäkerhet.....	8
En god säkerhetskultur	8
Adekvat kunskap och kompetens	9
Patienten som medskapare.....	9
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	10
Öka kunskap om inträffade vårdskador.....	11
Stärka analys, lärande och utveckling.....	11
Medicinska avvikelser	11
Klagomål och synpunkter	13
Riskmedvetenhet och beredskap	13
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	13
Mål för 2024.....	13
Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans psykologiska insats.....	14
SAMMANFATTNING.....	14
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	15
Övergripande mål.....	15

Organisation och ansvar.....	15
Psykologiska insatser grundskola 2023.....	16
Psykologiska insatser gymnasium.....	17
Ledningsorganisation och ansvarsfördelning.....	17
Adekvat kunskap och kompetens.....	17
Säkerställning av kompetens för psykologer som anställda i staden	17
Utmaning vid kvalitetssäkring av de anställda psykologerna	18
Säkerställning av kompetens för psykologkonsulter	18
Utmaning vid kvalitetssäkring av kompetens för psykologkonsulter.....	19
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	19
Riskhantering	19
Avvikelser	21
Klagomål och synpunkter	22
Klagomål på konsultpsykologer.....	22
Analys.....	23
Klagomål fast anställda psykologer	24
Analys.....	24
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	24
Samverkan	24
Kvalitetssäkring av fast anställda psykologer.....	24
Utmaning kvalitetssäkring fast anställda psykologer	25
Kvalitetssäkring av psykologkonsulter	25
Utmaning kvalitetssäkring psykologutredning av psykologkonsult.....	25
Utmaningar psykologresurs grundskolan	26
Utmaningar psykologresurs gymnasium.....	26
Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans logopediska insats.....	27
SAMMANFATTNING.....	27
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	28
Övergripande mål och strategier	28
Organisation och ansvar.....	28
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	28
Informationssäkerhet.....	29
En god säkerhetskultur	29
Adekvat kunskap och kompetens.....	29

Patienten som medskapare.....	30
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	30
Riskhantering	30
Avvikelser	31
Klagomål och synpunkter	31
Riskmedvetenhet och beredskap	31
Mål strategier och utmaningar inför kommande år	31
Patientsäkerhetsberättelse Skolfams psykologiska insats.....	32
SAMMANFATTNING.....	32
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	33
Övergripande mål och strategier	33
Organisation och ansvar.....	33
Samverkan för att förebygga vårdskador	33
Informationssäkerhet.....	34
En god säkerhetskultur	34
Adekvat kunskap och kompetens	34
Patienten som medskapare.....	35
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	35
Riskhantering	36
Avvikelser	36
Klagomål och synpunkter	37
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	37

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans medicinska insats

År 2023

Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans medicinska insats

SAMMANFATTNING

Mål 2023

-Säkerställa att alla elever erbjuds medicinska insatser enligt gällande rutiner och riktlinjer med hög kvalitet och patientsäkerhet och att insatserna dokumenteras så att vården går att följa.

-Utöka samarbetet med skolornas rektorer för att säkerställa att bemanning av skolsköterskor motsvarar skolans sammanlagda behov för att både kunna utföra det förebyggande och hälsofrämjande arbete enligt basprogrammet för Elevhälsans Medicinska Insats (EMI) på individnivå samt ha utrymme för att vara delaktig i skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå.

De viktigaste åtgärderna som vidtagits

- Egenkontroller har genomförts gällande lokaler, utrustning och avstämning av utfört arbete enligt årshjulet.

- Avvikelsehanteringen har effektiviserats genom införandet av digitaliserad avvikelserapportering och hantering i journalsystemet Prorenata.

- Under året har en översyn och uppdatering av vissa rutindokument genomförts samt nya rutindokument framtagits för att öka kvalitet och patientsäkerhet.

- Från och med höstterminen -23 arrangeras områdesindelade skolsköterskemöten. Vid dessa träffar finns utrymme för genomgång av rutiner, riktlinjer, avvikelser och fortbildning.

- Rektorer har erhållit stöd vid rekrytering av skolsköterskor genom dialog med medicinskt ledningsansvariga (MLA)-skolsköterskor och verksamhetschefer. Skolläkare har instruerats att delta på elevhälsoteamsmöten (EHT) minst en ggr per termin och att initiera möte med rektor vid terminsstart för att underlätta samarbetet utifrån skolans behov.

De viktigaste resultaten som uppnåtts

- Under läsåret -22/23 genomfördes 88% procent av planerade hälsobesök och 97% av planerat vaccinationsarbete. Höstterminen 2023 rapporterar 90% av skolsköterskorna att de är i fas med arbetet utifrån årshjulet. 77% av skolsköterskorna bedömer att man har tillräckligt med skolläkartid.
- Rekryteringsstöd till rektorer har erbjudits frikostigt.

En blick framåt

- Fortsätta arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet med egenkontroller och att utveckla rutinerna för avvikelshantering.
- Utveckla samarbetet med rektorerna i syfte att förtydliga innehållet i EMI:s uppdrag och arbete. Målet är att säkerställa att bemanningen av skolsköterskor och skolläkare motsvarar skolans sammanlagda behov för att både kunna utföra förebyggande och hälsofrämjande arbete enligt EMI:s basprogram på individnivå samt ha utrymme för att vara delaktig i skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå.
- Säkerställa att alla elever får insatser enligt EMI:s basprogram och att insatserna utförs och dokumenteras enligt gällande rutiner så att vården går att följa.
- Sträva efter att upprätthålla en hög vaccinationstäckning.
- Fortsätta utvecklingsarbetet med digitala lösningar i verksamheten. Planering och utvecklingsarbete pågår för införande av digital överföring av journaler från barnhälsovården (BHV) till EMI-journalen med start hösten 2024. Arbetet med att implementera digitala medgivanden fortsätter.
- Utveckla och förbättra samarbetet med regionens Hälso- och sjukvård och Socialtjänsten. Samverkan med Första linjen behöver struktureras och förtydligas.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Det övergripande målet är att alla skolsköterskor och skolläkare har god kunskap och kännedom om styr- och rutindokument för att säkerställa att alla elever erbjuds likvärdiga medicinska insatser med hög kvalitet och patientsäkerhet enligt gällande rutiner.

Styr- och rutindokument uppdateras och implementeras fortlöpande enligt gällande lagar och förordningar. Rutiner för utökad journalgranskning, egenkontroll och loggkontroller revideras.

Nya skolsköterskor och skolläkare erbjuds en individanpassad introduktion utifrån tidigare kunskaper och erfarenheter samt fortsatt stöd utifrån behov.

Utöka samarbetet med skolornas rektorer för att säkerställa att bemanningen av skolsköterskor och skolläkare motsvarar skolans sammanlagda behov för att både kunna utföra förebyggande och hälsofrämjande arbete enligt EMI:s basprogram på individnivå samt ha utrymme för att vara delaktig i skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå.

Arbete har inletts tillsammans med Region Stockholm med målet att hösten 2023 återinföra en säkrare informationsöverföring av BHV-journaler till EMI-journaler via digital överföring.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Utbildningsnämnden är vårdgivare för de insatser inom elevhälsan som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Vårdgivarens representant är avdelningschefen för Avdelningen för stöd kring lärande och elev-hälsa. För elevhälsans medicinska insats har två verksamhetschefer utsetts. En verksamhetschef med ansvar för grundskolan, anpassad grundskola samt Start Stockholm och en verksamhetschef för gymnasieskolan samt anpassad gymnasieskola.

Verksamhetschefen fullgör vårdgivarens uppdrag och har helhetsansvaret för vårdgivaruppdraget enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Det är verksamhetscheferna som planerar leder, kontrollerar, dokumenterar, redovisar resultatet och följer upp patientsäkerhetsarbetet. Arbetet genomförs med hjälp av medicinskt ledningsansvariga skolsköterskor/skolläkare och systemadministratörer för det digitala journalsystemet.

Rektor har tilldelats ansvar för dimensionering och bemanning av skolsköterska samt för lokaler och utrustning för skolsköterska och skolläkare.

Medicinska avvikelser identifierade inom skolornas EMI hanteras och utreds av MLA-skolsköterskor och MLA-skolläkare på centrala EMI under ledning av verksamhetschefer.

Externa avvikelser och BUS-avvikelser gällande brister i samverkan mellan kommunens och regionens hälso- och sjukvård skickas till verksamhetschefer för vidarebefordran till Regionens mottagningar respektive BUS-sekretariatet.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

På övergripande nivå sker samverkan för barn och ungdomar med behov av stöd mellan regionens kommuner (med stöd av Storsthlm) och Region Stockholm via BUSSAM. För att stärka samverkan mellan kommuner i Region Stockholm och regionens hälso- och sjukvård finns ”Samverkansrutiner för hälso- och sjukvård, skola och förskola vid remittering, utredning och behandling av barn med misstänkt ADHD, autismspektrumtillstånd och intellektuell funktionsnedsättning i Stockholms län, 2022-09-29”. Detta dokument arbetades fram i ett samarbete mellan kommunerna och regionen.

Samverkan har skett mellan EMI och BHV för att möjliggöra en digital överföring av journaler från BHV till det nya digitala journalsystemet Prorenata fr.o.m. hösten 2024.

Samverkan har även skett med:

- Regionens barnsjukvård och vårdcentraler när det gäller remisser för kompletterande medicinska bedömningar, utredningar och behandlingar.
- Regionens hälso- och sjukvårdsförvaltning, vårdcentraler och Smittskydd Stockholm när det gäller hälsoundersökning och provtagning av nyanlända samt vaccinationer mot TBC och hepatit.
- Regionens hälso- och sjukvårdsförvaltning, BUP, BUMM, StorSthlm/Kommun-BUS och BUSSAM när det gäller remisser för bedömning och utredning med neuropsykiatrisk frågeställning.
- Regionens hälso- och sjukvårdsförvaltning, BUP, BUMM, vårdcentraler/första linjen, StorSthlm/Kommun-BUS och BUSSAM när det gäller remisser för bedömning, utredning och behandling av psykisk ohälsa samt psykiatriska tillstånd.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Våren 2022 infördes ett nytt digitalt journalsystem (Prorenata) för skolsköterskor och skolläkare. Arbetet med att utveckla säkra rutiner för tilldelning, ändring och borttagning av behörighet till journalsystemet Prorenata för både direktanställda skolsköterskor/skolläkare samt för skolsköterskor/skolläkare som anlitas av bemanningsföretag fortsätter.

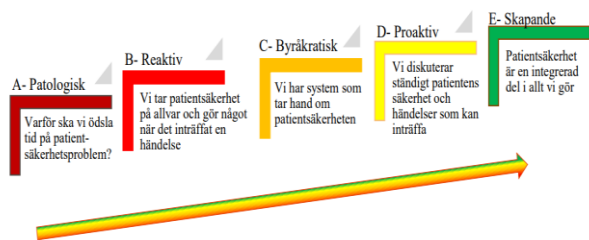
För att få behörighet till journalsystemet krävs en anställning som skolsköterska eller skolläkare inom Stockholms stad. Journalsystemet har en tvåfaktorsinloggning och tilldelade roller styr vilken åtkomst som ges. Systemstöd lägger upp användare och roller i journalsystemet. Åtkomst till journalsystemet begränsas till de skolor som den journalföringspliktiga personalen arbetar på.

Sammanhållen journalföring tillämpas inte i verksamheten. Sekretessbelagd information hanteras och kommuniceras bara enligt upprättade rutiner.

Journalgranskningar genomförs på förekommen anledning och arbete pågår för att utveckla rutiner kring regelbundna journalgranskningar och egenkontroller.

En god säkerhetskultur

Patientsäkerhet är i fokus som en viktig och integrerad del när styr -och rutindokument tas fram eller uppdateras, vid introduktion av nya medarbetare, vid kompetenshöjande insatser, vid utredning av medicinska avvikelser, vid utveckling av journalsystemet, inköp av medicinteknisk utrustning och utformning av lokaler för EMI-mottagningar etc.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar att utföra sitt arbete. Personalansvarig chef ansvarar för att säkerställa skolsköterskans kompetens och erbjuds stöd i rekryteringsprocessen. Enligt ledningssystemet har rektor tilldelats ansvar för dimensionering och bemanning av skolsköterska. Bemanningen av skolläkare regleras via läsårsvisa avtal utifrån skolans behov. Ett kontinuerligt arbete pågår för att säkerställa rektorernas medvetenhet om EMIs uppdrag. Syftet med detta arbete är att säkerställa att bemanningen av skolsköterskor och skolläkare motsvarar de resurser som är nödvändiga för att kunna utföra basprogrammet och det förebyggande/hälsöfrämjande arbetet på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Skolsköterskemöten arrangeras from höstterminen 2023 två gånger per termin. Skolläkarmöten genomförs en gång i månaden. Syftet med dessa möten är att erbjuda kollegialt stöd och tillfälle att utbyta erfarenheter och ge information om aktuella frågor som rör elevhälsan. Dessa möten är också forum för att bland annat diskutera frågor kring avvikelser och förtydliganden av rutiner.

Nyanställda skolsköterskor och skolläkare erbjuds individanpassad introduktion. Alla skolsköterskor och skolläkare ges möjlighet att uppdatera sina kunskaper via metodgenomgångar, workshops i centrala arbetsmoment och medicinska fortbildningsdagar. EMI:s informationskanal är primärt ”Samarbetsytan (SY)” på intranätet där rutiner och riktlinjer är upplagda. Ett gemensamt månadsbrev med aktuell information exempelvis kring nya rutiner och riktlinjer skickas till skolläkare och skolsköterskor.

Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Samverkan med elever och deras vårdnadshavare ingår som en naturlig del i arbetet inom EMI. Vid skolstart får vårdnadshavare information om innehåll och uppdrag för EMI. Vårdnadshavare informeras också om att EMI:s arbete utförs i enlighet med den sekretesslagstiftning som gäller för hälso- och sjukvård. Inför utredning, remittering, vaccinationer samt övriga individinsatser som faller under HSL inhämtas alltid samtycke från vårdnadshavare eller i tillämpliga fall elev. Samtycke inhämtas alltid från vårdnadshavare och/eller elev när sekretessbelagd information från elevens journal önskas från rektor eller annan skolpersonal. Eventuella synpunkter och klagomål hanteras direkt med berörd personal eller via rektor alternativt verksamhetschefer.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Patientsäkerhet genomsyrar allt arbete som genomförs inom EMI. Vårdgivaren ska som en del i det systematiska kvalitetsarbete genomföra egenkontroller enligt de processer och rutiner som anges i ledningssystemet. Dessa ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Inkomna medicinska avvikelser utgör också ett viktigt underlag för det kontinuerliga utvecklingsarbetet.

Mål	Strategi	Åtgärd	Resultat	Analys
Genomförda hälsobesök och utfört vaccinationsarbete	Systematisk egenkontroll för avstämning läsåret 2022-2023	En formsenkät har skickats ut till samtliga skolsköterskor för att säkerställa genomförandet av hälsobesök och vaccinationsarbetet för läsåret 22/23.	12% hann inte med hälsobesöken. 23% rapporterade otillräckligt skolläkartid 3% hinner inte med vaccinationsarbetet. 51% har inte fått tillgång till samtliga elevers BHV och/eller EMI-journal.	Huvuddelen av alla skolsköterskor är i fas med hälsobesök och vaccinationsarbetet. På grund av sjukfrånvaro eller vakans finns risk för eftersatt arbete. Patientsäkerhetsrisk föreligger vid obalans mellan elevantal, arbetsbelastning och dimensionering av skolsköterske- och skolläkaruppdraget. Medför risk att basprogrammet inte hinner utföras.
Systematisk egenkontroll lokaler och utrustning höstterminen 2023	Systematisk egenkontroll för avstämning höstterminen 2023	En formsenkät har skickats ut till samtliga skolsköterskor för egenkontroll avseende lokaler, utrustning och avstämning av utfört arbete enligt årshjulet.	10% är inte i fas med årshjulet. Brister har inrapporterats kring utrustning och lokaler.	Analys pågår och kommer att slutföras vårterminen -24.
Hälsobesök	Systematisk egenkontroll för avstämning läsåret 2022-2023	Statistik läsarvis från Prorenata.	Skolläkarbesök jk/åk1 Hälsobesök åk 4 Hälsobesök åk 8 Hälsobesök gy1	Analys pågår.

Remittering för neuropsykiatrisk utredning	<i>Systematisk egenkontroll för anstämning läsåret 2022-2023</i>	<i>Statistik läsårsvis från PMO och Prorenata</i>	2056 NPF-remisser elever i grundskola 177 NPF-remisser elever i gymnasiet	<i>Arbetsbelastningen relaterat till remittering för neuropsykiatriska utredningar har kraftigt tilltagit under de senaste tio åren. Från EMI i Stockholms stads grundskolor skickades 2013 425 remisser och 2021 1157 remisser för neuropsykiatrisk utredning. 2013 skrevs i gymnasieskolorna 57 remisser och 2021 91 remisser för neuropsykiatrisk utredning.</i>
Remittering till andra vårdgivare övriga orsaker	<i>Systematisk egenkontroll för anstämning läsåret 2022-2023</i>	<i>Statistik läsårsvis från Prorenata</i>	6552 konsultationsremisser angående elever i grundskolan 633 konsultationsremisser angående elever i gymnasiet	<i>Remittering sker ffa till logoped, ortopedmottagning, ögonmottagning, BUMM, BUP, Första linjen, öron-näsa-halsmottagning.</i>
Vaccinationstäckning minst 95% MPR Gardasil Diteki booster	<i>Alla elever ska erbjudas vaccinationer enligt nationellt vaccinationsprogram</i>	<i>Statistik från Prorenata kring givna vissa vaccinationer har kunnat inhämtas</i>	MPR uppgift saknas* Gardasil i åk 5 95% (dos 1) Diteki booster i åk 8 91%	<i>Pga tidigare byte av journalsystem kan inte vaccinationstäckning presenteras för vaccination mot mässling, påsjsjuka och röda hund (MPR) i fke-åke2. En saknas också data om Gardasil dos 2.</i>

*Att upprätthålla en hög vaccinationstäckning enligt det Nationella vaccinationsprogrammet för barn som, ingår i EMI:s basprogram, är ett prioriterat område och förväntas liksom tidigare år ligga på en hög nivå. Med anledning av byte av journalsystem våren 2022 har det inte varit möjligt att ta fram statistik för vaccinationstäckning avseende MPR under läsåret 2022/2023 som underlag för jämförelser med tidigare år samt med vaccinationer på nationell nivå.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3

Inga vårdskador har identifierat under innevarande år.

Stärka analys, lärande och utveckling

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Medicinska avvikelser

Antalet medicinska avvikelser från Stockholms stads kommunala skolor har ökat jämfört från föregående år. Under år 2023 har 243 medicinska avvikelser utretts och slutförts. Under år 2022 utreddes 124 medicinska avvikelser.

Analys Skolsköterskor och skolläkare uppmanas fortlöpande att rapportera in brister och avvikelser som de identifierar i sitt arbete. Dessa medicinska avvikelser är ett viktigt underlag för kontinuerlig uppdatering av rutindokument och utveckling av det digitala journalsystemet. Avvikelser ger möjlighet att identifiera behov av kompetenshöjande insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå för att höja kvalitet och patientsäkerhet i verksamheten.

De främsta orsakerna till medicinska avvikelser finns inom områdena utebliven vård, dokumentation, eftersatt arbete, brister i det nya digitala journalsystemet, eftersatt arbete och vaccinationer.

Ett mål tidigare läsår har varit att öka inrapporteringen av medicinska avvikelser. Antalet avvikelser har ökat markant under 2023 vilket framför allt bedöms vara en positiv effekt av att avvikelshantering digitaliserades i journalsystemet i 2023.

Dokumentation och Utebliven vård Avvikelseerna handlar om att insatser som ska utföras eller är utförda enligt basprogrammet inte är dokumenterade så att vården går att följa. Detta har resulterat i att elever inte har erbjudits årskursbundna insatser enligt basprogrammet eller att uppföljning av kontrollelever inte har genomförts i planerad tid.

Eftersatt arbete Avvikelseerna handlar om att alla elever på skolan inte har erbjudits insatser enligt basprogrammet. I vissa fall har inte journalhandling från annan vårdgivare inhämtats och dokumentation saknas vid skolstart eller skolbyte. Risken för eftersatt arbete ökar vid frånvaro, vakanser och när resurserna inte är dimensionerade utifrån verksamhetens lokala behov.

Vaccinationer Avvikelseerna handlar om att vaccinationsplaneringar inte har följts och att planerade vaccinationer inte har blivit utförda i tid. I andra fall har vaccinationer getts vid fel tidpunkt eller av misstag har fel vaccin administrerats. Avsaknad av fungerande vaccinationsmodul i journalsystemet har varit en orsak till avvikelseerna. Det har rapporterats brister vid dokumentation av vaccinationsordinationer och uppföljningen av dessa. Avvikelser har uppstått då man inte följt gällande riktlinjer och rutiner för vaccinationsarbetet.

Annan vårdgivare Externa avvikelser som misstänks ha skett hos annan vårdgivare utreds inte utan rapporteras vidare till respektive vårdgivare.

Medicinteknisk utrustning Vaccin har behövt kasseras på grund av kylskåpshaveri.

Journalhantering Avvikelser har rapporterats om att journaler från BHV eller tidigare skola inte har rekvirerats. I vissa fall har skolsköterskan inte tagit del av och dokumenterat väsentlig information från tidigare journal vilket riskerat påverka verksamhetens kvalitet och patientsäkerheten.

Postgång Avvikelser om enstaka brister i extern och intern postgång där remissvar och remisser inte har kommit fram till mottagaren.

BHV-överföring till skolan Avvikelser har inkommit angående svårigheter att rekvirera BHV-journal.

Sekretess En avvikelse har inkommit om att driftstörningar på Pullprintskrivare har resulterat i att dokument med sekretessbelagd information har skrivits ut efter att skolsköterskan lämnat skrivaren.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Vårdnadshavare och elever informeras vid skolstart via en broschyr samt via information på www.stockholm.se. Frågor och synpunkter kring de erbjudna insatserna hänvisas till EMI centralt.

Samarbete med elever och närstående samt klagomål och synpunkter har huvudsakligen hanterats av skolsköterska och skolläkare lokalt på varje skola. I vissa ärenden har samverkan med rektor varit nödvändigt. EMI centralt tar emot klagomål och synpunkter. Ärendet utreds genom journalgranskning och samtal med berörda parter varefter resultatet återkopplas till alla inblandade.

Riskmedvetenhet och beredskap

För att upprätthålla kvalitet och patientsäkerhet vid driftstörningar i det digitala journalsystemet finns en dokumenterad rutin för dokumentation. Detta för att arbetet ska kunna fortgå.

Verksamheten har fått information om rutindokumentet som ska skrivas ut och förvaras på ett lättillgängligt ställe.

Rutiner och riktlinjer uppdateras regelbundet för att öka kvalitet och patientsäkerhet. Vikten av att i arbetet fortlöpande ta del av samt ha god kännedom om gällande rutiner påtalas vid introduktion av nyanställda samt vid alla kompetenshöjande insatser.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Utifrån analys av året som gått beskrivs här mål, som behövs för att öka patientsäkerheten:

Mål för 2024

- Fortsätta arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet med egenkontroller och att utveckla rutinerna för avvikelshantering.
- Utveckla samarbetet med rektorerna i syfte att förtydliga innehållet i EMI:s uppdrag och arbete.
- Säkerställa att alla elever får insatser enligt EMI:s basprogram och att insatserna utförs och dokumenteras enligt gällande rutiner så att vården går att följa.
- Fortsätta utvecklingsarbetet med digitala lösningar i verksamheten. Planering och utvecklingsarbete pågår för införande av digital överföring av journaler från barnhälsovården (BHV) till EMI-journalen med start hösten 2024. Arbetet med att implementera digitala medgivanden fortsätter.
- Utveckla och förbättra samarbetet med regionens Hälso- och sjukvård och Socialtjänsten gällande barn och ungdomar med behov av utökat stöd från flera aktörer t.ex. psykisk ohälsa, ADHD, Autism samt problematisk skolfrånvaro. Samverkan med Första linjen behöver struktureras och förtydligas.

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans psykologiska insats

År 2023

Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans psykologiska insats

SAMMANFATTNING

De viktigaste åtgärderna som vidtagits

- En dialog med grundskoleavdelningens ledning om psykologresurs på stadens skolor inledd
- Regelbunden samverkan med konsultchefer på bemanningsföretag
- Ny rutin att introducera psykologkonsulter i stadens rutiner
- Nya verktyg för att säkerställa att psykologkonsulter journalför
- Påbörjad remisshanteringsrutin och ny remissmall i Prorenata
- Ny rutin för utlåtandeskrivning och utlåtandemall i Prorenata
- Avvikelsehanteringsrutin förtydligad, psykologer skriver fler avvikelser och avvikelserapportering sker nu i Prorenata

De viktigaste resultaten som har uppnåtts

- Psykologkonsulterna har journalfört och journalfört löpande i större utsträckning under hösten 2023 än våren 2023
- Kompetensutvecklingsinsatser och handledning har erbjudits de fast anställda för att säkra hög och likvärdig kvalitet i utredningar med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning

En blick framåt

- Den största utmaningen ligger i att psykologkonsulter utför en stor andel av den totala vård som utförs av psykologer i staden och att det för dessa psykologkonsulter saknas förutsättningar samt effektiva verktyg för att säkerställa god kvalitet i psykologutredningarna. En dialog med grundskoleavdelningen om detta har påbörjats och kommer att fortsätta.
- Uppföljning av att journalföring sker kommer att fortsätta
- En fortsatt utveckling av det systematiska patientsäkerhetsarbetet
- Fortsatt dialog med rektorer om patientsäkra lokaler och utrustning

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Övergripande mål

De psykologer som är verksamma i Stockholms Stads skolor ska hålla hög och likvärdig kvalitet i det arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

- Psykologens arbete under hälso- och sjukvårdslagen ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet.
- Psykologen ska följa gällande lagstiftning och stadens riktlinjer för skolpsykologens arbete under hälso- och sjukvårdslagen.
- Varje psykologisk bedömning och utredning ska hålla hög kvalitet och säkerhet i bedömningen.

Organisation och ansvar

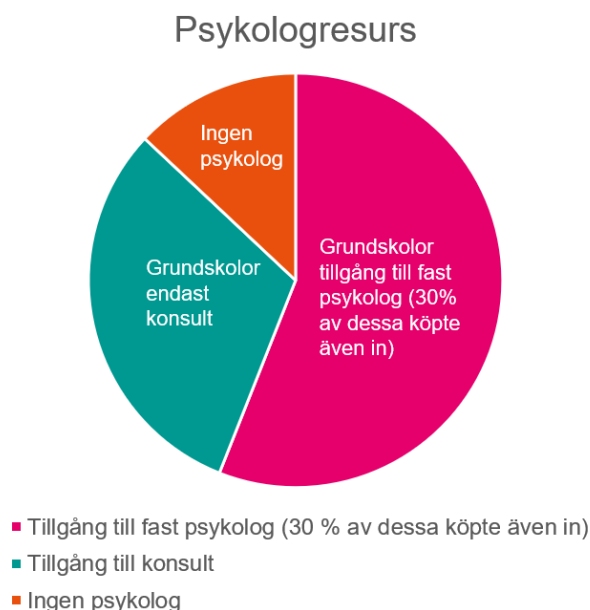
Organisation

Det är skollagen som styr att elevhälsan ska omfatta psykologiska insatser. Elevhälsan, där psykologiska insatser ska ingå, ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. *Arbetet ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenbetsnivå och ske i samverkan och övrig personal. Elevhälsan ska även vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.* De kursiverade meningarna är nya tillägg i skollagen sedan sommaren 2023. När skolpsykologen arbetar med att på individnivå undersöka, utreda eller bedöma en elev utför skolpsykologen vård och lyder då även under hälso- och sjukvårdslagen.

Rektor i Stockholms stad ansvarar för att följa skollagens krav på att elevhälsan ska omfatta psykologiska insatser.

Statistik över organisering av psykologresurs i Stockholms stad har inhämtats genom att de fast anställda psykologerna har rapporterat in tjänstgöringsgrad per skola, genom underlag från aktuellt bemanningsföretag och genom psykologkonsulternas besöksstatistik (vilka enheter användaren har besökt) i journalsystemet Prorenata.

Psykologiska insatser grundskola 2023

En stor andel av den totala vården som utförs av psykologer i Stockholms stad utförs av psykologkonsulter som hyrs in av bemanningsföretag.

Fast psykolog återfinns hos 80 av 144 (56%) grundskolor under hela eller delar av året. I december månad har 50 % av skolorna tillgång till fast psykolog. Den fasta psykologresursen på grundskolan utgörs i december månad av 36 heltidstjänster fördelad på 44 psykologer. Dessa psykologer ingår i skolornas elevhälsoarbete. En tredjedel av skolorna med tillgång till fast psykolog, köpte även in psykologutredningar från psykologkonsult.

Endast psykologkonsult återfinns hos 31 av 144 (31%), grundskolor. Det vanligaste är att skolorna köper in en eller flera psykologutredningar, 93% av konsultuppgifterna är utredningar och sju procent av konsultuppgifterna utgörs av övergripande elevhälsoarbete.

Grundskolor som inte har haft tillgång till någon skolpsykolog under året utgör 19 av 144 grundskolor, 13 %.

Sammanfattningsvis kan sägas att de grundskolor som inte haft tillgång till psykolog inte når upp till skollagens krav att elevhälsan ska omfatta psykologiska insatser. Av de skolor som har egen psykolog eller endast köper in psykologer för psykologutredning saknas i flera fall psykologer i den omfattning som krävs för att uppfylla skollagens krav på att förebyggande och hälsofrämjande arbete på individ-, grupp- och skolenhetsnivå även ska omfatta psykologiska insatser.

Psykologiska insatser gymnasium

Under 2023 hade fyra av 26 gymnasieskolor, 15 %, tillgång till fast psykolog som ingår i elevhälsans ledningssystem. Den fasta psykologresursen utgörs i december månad av två heltidstjänster fördelade på två psykologer. Två av 26 gymnasieskolor, 8 %, har köpt in enstaka tjänster från psykologkonsult. 20 av 26 gymnasieskolor, 77% hade inte tillgång till psykolog alls under 2023.

Gymnasieavdelningen har under 2023 genomfört en intern utredning för att se över hur psykologresursen skulle kunna säkerställas på gymnasieskolorna för att uppfylla skollagens krav. Under hösten 2023 beslutades att psykologer kommer att anställas centralt, på enheten för elevhälsa, med start hösten 2024.

Ledningsorganisation och ansvarsfördelning

Utbildningsnämnden är vårdgivare för den del av elevhälsans psykologiska insats som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen. Vårdgivaren representeras av avdelningschefen för Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

I februari 2023 fattade utbildningsnämnden beslut om ett nytt ledningssystem för elevhälsans medicinska, logopediska och psykologiska insats. Verksamhetschefsansvaret är nu fördelat på tre verksamhetschefer.

Verksamhetschef för elevhälsans psykologiska insats är biträdande enhetschef på Enheten för elevhälsa tillika legitimerad psykolog. Denna har överlåtit ledningsuppgifter gällande psykologernas arbete under hälso- och sjukvårdslagen till psykolog anställd på enheten för elevhälsa.

Rektor ansvarar för bemanning och arbetsledning av skolpsykolog samt för lokaler och utrustning. Psykologerna är anställda av rektor på skolenheten, eller hyrs in av skolan från bemanningsföretag.

Adekvat kunskap och kompetens

Säkerställning av kompetens för psykologer som anställda i staden

- Alla nyanställda psykologer har fått en heldagsintroduktion där Ledningssystemet, stöddokument samt rutiner för journalföring och utredningsmetodik har ingått. Till introduktionen hör också föreläsning om psykologutredning inför mottagande i anpassad grund- och gymnasieskola, samt föreläsning om kristeori och krisstöd
- Internutbildning i testmaterialet SON-R har erbjudits
- De aktuella rutindokumenterna hålls tillgängliga för alla psykologer anställda i Staden i gemensam digital mapp. Vid uppdatering eller ändringar meddelas psykologgruppen också via e-post
- Psykologer som arbetar 50 procent eller mer erbjuds att delta i regelbunden grupphandledning

- De centralt anställda psykologerna (på Enheten för elevhälsa) har hållit hög tillgänglighet för skolornas psykologer att kontakta för handledning, konsultation och rådgivning gällande bland annat utredningsfrågor, journalföring och sekretess.
- **Föreläsningar under 2023**
- *Stödmaterial för samverkan mellan skola och socialtjänst* -Information från Socialförvaltningen
- *Socioemotionellt lärande* - Psykolog Björn Gislason
- *Utredning av särskilt stöd för skolpsykologer* – Psykolog Lars Berlin
- *Självskadebeteende* – Psykolog och forskare Hanna Sahlin
- *Riktlinjer för arbetet under hälso- och sjukvårdslagen och etik* – ledningsansvarig psykolog informerar och ordförande för etikrådet föreläser
- *Intellektuell funktionsnedsättning*- Psykolog Ida Lindblad, heldagsföreläsning
- *Att utreda små barn med SON-R 2-8*- Psykolog Johanna Hellberg
- *Våldsbejakande extremism* – Susanne Tidestrand, samordnare våldsprevention Stockholms stad
- *Information om CSU-grupper och verksamhetsstöd* – Charlotte Rosenlöf och Sara Adut från bedömningsgruppen

Utmaning vid kvalitetssäkring av de anställda psykologerna

Skolpsykologresursen utgörs av 38 heltidstjänster fördelade på 46 psykologer som tjänstgör vid 76 grund- och gymnasieskolor. Flera av psykologerna arbetar deltid och majoriteten av psykologerna har delade tjänster fördelade på två eller tre skolenheter.

Deltidsarbetande psykologer deltar i mindre utsträckning än heltidsanställda i kompetensutvecklande och kvalitetssäkrande insatser. Psykologer som arbetar på flera enheter rapporterar att det kan vara svårt att prioritera kompetensutveckling när de har få dagar per skola. Det innebär att rutiner och metoder inte implementeras effektivt och att viktig information riskerar att inte nå fram till samtliga psykologer. Psykologer som inte har möjlighet att delta i den kompetensutveckling som erbjuds riskerar att inte utveckla sin kompetens i takt med nya rön och kunskap vilket på sikt kan leda till brister i patientsäkerhet.

Säkerställning av kompetens för psykologkonsulter

Bemanningsföretagen ansvarar för att psykologkonsulterna har adekvat kompetens och för att säkerställa att konsulterna får ta del av stadens rutiner, men vissa insatser har genomförts för att säkerställa grundläggande kunskapsnivå om rutiner:

- En obligatorisk informationsträff om Stockholms stads ledningssystem och rutiner för arbetet under hälso- och sjukvårdslagen har hållits vid två tillfällen av MLA-psykolog under hösten 2023 för alla konsulter som är aktiva i staden, både nytillkomna och de som har varit i staden länge.
- En obligatorisk, individuell, introduktionsträff om 1- 2 timmar med MLA-psykolog har introducerats för nytillkomna konsulter.
- Ledningsansvarig psykolog har hållit i en informationsträff för konsulternas chefer om stadens ledningssystem, lagar och riktlinjer för skolpsykologens arbete under hälso- och sjukvårdslagen.

Utmaning vid kvalitetssäkring av kompetens för psykologkonsulter

Hälften av stadens skolor anlitar psykologkonsulter och de utför en stor andel av den totala vården som utförs av psykologer i Stockholms stad. Dessa tar inte del av den handledning och den kompetensutveckling som anordnas för stadens egna psykologer. Bemanningföretagen erbjuder inte själva kompetensutveckling eller handledning till psykologerna. När informationsträffar hålls gör konsulterna detta utanför arbetstid och får då inte betalt. Konsulterna kan därför inte ta del av en heldagsintroduktion eller regelbundna informationsträffar så som de fast anställda psykologerna får.

Detta innebär att det finns betydande risker för att rutiner och metoder inte implementeras effektivt och att viktig information riskerar att inte nå fram till samtliga psykologer. Psykologer som inte har möjlighet till kompetensutveckling riskerar att inte utveckla sin kompetens i takt med nya rön och kunskap vilket på sikt kan leda till brister i patientsäkerhet. När felaktigheter har uppmärksammats i psykologkonsulters arbete så kan inte kompetensutveckling användas som ett verktyg för att utveckla psykologens arbete.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

- Granskning av journalföring görs på förekommen anledning, till exempel då medicinskt ledningsansvarig psykolog uppmärksammas på brister
- Granskning av huruvida journal förs görs regelbundet
- Regelbunden uppdatering av behörigheter till journalsystemet
- Kontroll av registrerade obehöriga inloggningar genom stickprov, månadsvis. Inga obehöriga inloggningar har uppdagats under 2022
- En referensgrupp med psykologer som är anställda i staden träffas en gång per termin för att samverka med MLA-psykolog kring framtagandet av rutiner och metoder
- Vid analys och åtgärd när risker, avvikelser och klagomål har rapporterats används informationen för att utveckla verksamheten. Frågor som kan vara aktuella på en generell nivå lyfts med psykologer och chefer på bemanningföretag för samråd, tex om behov av förtydligande rutiner, kompetensutveckling eller metodstöd.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

I tabellen nedan sammanställs de risker i patientsäkerhetsarbetet som har framkommit under året. Dessa risker har identifierats i en riskanalys i enkätform till de anställda skolpsykologerna i maj månad och i samtal med psykologerna som grupp samt enskilt.

Område	Risk	Åtgärd
Lokal och utrustning samt Sekretess	Åtta psykologer lyfter att de inte har tillgång till patientsäkra lokaler. De flesta lyfter att risken består i att rummet de har tillgång till är lyhört vilket gör att det finns risk att sekretessbelagd information kan höras ut samt att elever störs när de ska göra testningar på psykologens rum.	Som ett första steg uppmuntras psykologen lyfta risken till rektor Om problem kvarstår kan MLA-psykolog vara behjälplig i samtal med rektor
	Två psykologer lyfter att de inte har tillgång till arkivskåp för sitt sekretessbelagda pappersmaterial.	Som ett första steg uppmuntras psykologen lyfta risken till rektor Om problem kvarstår kan MLA-psykolog vara behjälplig i samtal med rektor
Sekretess	Psykologernas remissvar kommer till Elevhälsans medicinska insats (EMI) som utgör en annan verksamhetsgren. Då röjs sekretesskyddade uppgifter utan samtycke från vh samt elev. Det finns också en risk att psykologen inte nås av remissvaret.	Pågående: Tar fram ny remissmall i journalsystemet Prorenata där en ny kombikod tillämpas. Tar fram rutin för remisshantering för psykologer.
	Psykologerna ger ibland en kopia på psykologutlåtandet till EMI utan att EMI har ett uppdrag där detta journalmaterial behövs. EMIs journal används då som förvaring istället för just journal.	En samverkansgrupp på Enheten för elevhälsa har satts ihop med MLA-psykolog, MLA-sköterska, MLA-logoped och MLA-läkare för att ta fram riktlinjer utifrån gällande lagstiftning kring hur dokumentation och information mellan verksamhetsgrenarna ska hanteras.
	Den inre sekretessen inte beaktas på skolorna och att det finns en risk att känslig information når fler personer än nödvändigt på skolan.	Rektor ansvarar för att personal i elevhälsan följer lagstiftning på skolan
Organisatoriska förutsättningar	Tre psykologer lyfter att tidsbrist leder till patientsäkerhetsrisker då utredningar riskerar att bli hastigt genomförda och dokumentation kan bli eftersatt.	Psykolog uppmuntras lyfta detta i dialog med rektor. Om problem kvarstår kan MLA-psykolog vara behjälplig i samtal med rektor
	Otydlighet kring vad hälso- och sjukvård innebär i skolpsykologens arbete medför att det finns risk att psykologens inte inhämtar samtycke samt journalför insatser när denne ska det	En ny rutin med förtydligande av vad hälso- och sjukvård innebär som skolpsykolog togs fram och implementerades under 2023
Kompetens	Psykologerna upplever en osäkerhet vid utredning av barn i förskoleklass med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning.	Två föreläsningar under HT 23: En heldag om intellektuell funktionsnedsättning och en halvdag om att utreda små barn med testet SON-R 2-8.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

En ny rutin för avvikelshantering togs fram under 2023 och denna innebär, förutom ytterligare förtydligande direktiv kring när och hur avvikelser ska rapporteras, att avvikelshanteringens görs i journalsystemet Prorenata. Medicinskt ledningsansvarig psykolog ansvarar för att bedöma avvikelsernas karaktär, utreda och sammanställa. Vid behov konsulteras verksamhetschef.

Avvikelse	Risk/skada	Analys	Åtgärd
Utebliven journalföring 10 st.	Riskerar att psykolog, elev och vårdnadshavare inte kan följa elevens vård och att bedömningar samt utredningar förblir odokumenterade och inte finns att tillgå i efterhand. Risk för felbedömningar i vården då journalen också fungerar som minnesstöd för psykologen själv.	Avvikelsen rör tio psykologer, nio psykologkonsulter och en psykolog som är anställd i staden. Avvikelserna har upptäckts i samband med egenkontroll och varje avvikelse rör mellan en till 50 elever. Psykologkonsulterna har inte fått hjälp av skolorna att få tillgång till Stockholms stads wifi som krävs för att logga in i Prorenata. Psykologkonsulterna har inte heller tagit sig den tiden som krävs på skolan för att få hjälp med detta, möjligen på grund av att de inte får betalt för den tiden.	Uppföljning med varje enskild psykolog med krav på att journalföring ska göras i efterhand. En psykolog har anmälts till IVO. På övergripande nivå: - Regelbundna avstämningsmöten med konsultcheferna på bemanningsföretaget - Samverkan med upphandlingsenheten för att vara del av övergripande samverkan med bemanningsföretaget - En obligatorisk informationsträff för alla konsulter där stadens rutiner gicks igenom och de fick hjälp att komma in i journalsystemet Prorenata - En informationsträff med konsultcheferna på bemanningsföretaget om stadens rutiner och psykologens journalföringsplikt - MLA-psykolog har nu behörighet att skapa konsultkonton till Stockholms stads wifi
Utebliven återgivning av psykolog-utredning 1 st	Återgivning till endast en av vårdnadshavarna efter genomförd utredning eftersom vårdnadshavaren sade att hen skulle delge den andre informationen.	Psykolog bör ta ansvar för att informera båda vårdnadshavarna.	Psykologen återkopplade till den andra vårdnadshavaren när denna tog kontakt med frågan. Psykologer ska ta ansvar för att informera båda vårdnadshavarna.
Inget arkivskåp 1 st	Risk för att journalmaterial stjäls eller förstörs i samband med brand.	Psykolog har inte fått gehör hos rektor.	Psykolog har lyft frågan till rektor som ansvarar för lokal och utrustning.

Journalföring på fel elev 2 st	Risk för röjande av känsliga uppgifter gällande annan elev om vårdnadshavare begär ut journal	Psykologerna har själva resonerat kring att felet berodde på tidspress. Därför behöver tid avsättas för journalföring och dialog med rektor föras om arbetsbörda.	Psykologer korrigerade fel i journal. Psykologer har organiserat för avsatt tid för dokumentation.
Fel namn på elev i utlåtande 1 st	Risk för otydlighet i samband med journalföring	Skedde på grund av tidsbrist	Psykologer korrigerade fel

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål på konsultpsykologer

Klagomål	Risk/Skada	Åtgärd
<p>Psykolog har tagit bort diagnos IF i årskurs 9 utifrån otillräcklig grund. Psykologen har inte försäkrat sig om testets resultat genom att använda ett kompletterande test, det saknas djupgående intervjuer och skattning av adaptiv förmåga.</p> <p>2 liknande klagomål inkomna från rektor och skolpsykolog.</p>	<p>Risk för felbedömning när en psykologutredning är ofullständig.</p> <p>Risk för att elev som har tillhört anpassad grundskola skrivs ut ur denna på felaktig grund och inte får behörighet att ansöka om anpassat gymnasium. Detta innebär livslånga konsekvenser för barnets framtidsutsikter, samt stort lidande för elev och vårdnadshavare.</p>	<p>Ledningsansvarig psykolog granskar utredning och rekommenderar att rektor ansöker om komplettering från bemanningsföretaget.</p> <p>Ledningsansvarig psykolog följer upp med utredande psykolog.</p>
<p>Psykolog har genomfört ofullständig utredning och bedömningen är därför inte tillförlitlig. Psykologen har inte genomfört ordentliga intervjuer, det saknas bedömning av adaptiv förmåga och det saknas anamnes. I en utredning har inte psykologen tagit del av tidigare utredningar.</p> <p>2 liknande klagomål inkomna från rektor och skolläkare.</p>	<p>Risk för felbedömning vid ofullständig utredning.</p> <p>En elevs skolgång är beroende av en korrekt psykologbedömning då det är diagnos intellektuell funktionsnedsättning som styr om eleven har rätt att läsa i anpassad grundskola.</p>	<p>Ledningsansvarig psykolog granskar utredning och rekommenderar att rektor ansöker om komplettering från bemanningsföretaget.</p> <p>Ledningsansvarig psykolog följer upp med utredande psykolog.</p>

<p>Psykolog har genomfört en ofullständig utredning där hen genomför testning och återkoppling av utredning samma dag. Vid återkoppling framkommer att psykologen inte har tagit del av tidigare utredningar och hen önskar heller inte göra det. Skolan känner inte igen sig i bilden av eleven.</p> <p>Klagomål inkom från rektor och skolläkare.</p>	<p>Risk för felbedömning vid ofullständig psykologutredning.</p> <p>En elevs skolgång är beroende av en korrekt psykologbedömning då det är diagnos intellektuell funktionsnedsättning som styr om eleven har rätt att läsa i anpassad grundskola.</p>	<p>Ledningsansvarig psykolog granskar utredning och rekommenderar att rektor ansöker om komplettering från bemanningsföretaget.</p> <p>Utredningen reklameras av rektor.</p> <p>Ledningsansvarig psykolog följer upp med utredande psykolog.</p>
<p>Psykolog har ställt diagnos intellektuell funktionsnedsättning utan anamnesupptagning, utan att ha intervjuat moder, utan att införskaffa information om barnets skolgång och utan att ha bedömt adaptiv förmåga. Utifrån den lilla information som finns i journalen är diagnosen intellektuell funktionsnedsättning felaktigt ställd.</p> <p>Klagomål inkom från rektor och skolläkare.</p>	<p>Felbedömning vid ofullständig utredning.</p> <p>Risk för att elev skrivs in i anpassad grundskola när denne inte tillhör målgruppen, vilket kan få livslånga konsekvenser.</p>	<p>Ledningsansvarig psykolog granskar utredning och rekommenderar att rektor ansöker om komplettering från bemanningsföretaget.</p> <p>Utredningen reklameras av rektor.</p> <p>Ledningsansvarig psykolog följer upp med utredande psykolog.</p>

Analys

Bristerna som har identifierats i samband med de klagomål som har inkommit torde ha flera orsaker.

- En utredning med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning är en grannlaga uppgift som är tidskrävande. Det är svårt att på förhand veta hur lång tid en utredning kommer att ta i anspråk då informationen som framkommer under utredningens gång styr hur omfattande utredningen behöver vara. Psykologkonsulterna har ett maxtak på 24 h för en utredning, möjligen är detta för kort tid.
- Konsulterna går in i en psykologutredning utan förkunskap om skolkontexten för eleven eller om eleven själv. Det saknas också relation till elev, vårdnadshavare och skolpersonal.
- Konsulterna tar inte del av det stöd, den handledning och den kompetensutveckling som erbjuds till fast anställda psykologer i staden som alla är viktiga verktyg för att komma åt problem som orsakas av bristande kompetens.
- Ansvar för konsulterna är tredelat; bemanningsföretaget rekryterar och bemannar, rektor beställer uppdraget och MLA-psykolog kvalitetsgranskar. Konsekvensen blir att konsulten arbetsleder sig själv.

Klagomål fast anställda psykologer

Klagomål	Risk/Skada	Åtgärd
Vid utredning på BUP får elev diagnos ADHD, Autism och Intellektuell funktionsnedsättning. Eleven hade några år tidigare utretts av skolpsykolog som inte hade ställt diagnos och inte heller rekommenderat vidare utredning. Klagomål inkom från vårdnadshavare	Risk för att elev, vårdnadshavare och skola inte får rätt hjälp från psykiatri och habilitering i tid. Risk för felbedömning.	Ledningsansvarig psykolog granskar utredning och identifierar några brister i skolpsykologens utredning. Utredning återkopplas till vårdnadshavare och skolpsykolog. Ny utlåtanderutin och psykologutlåtande mall i Prorenata tas fram och implementeras där bakgrund, syfte och frågeställning förtydligas. Två föreläsningstillfällen planeras under hösten -23 för att höja psykologernas utredningskompetens.

Analys

Utredningen visar att skolpsykologen inte har orsakat eleven vårdskada genom felbedömning. Skolpsykologens bedömning i samband med den skolpsykologiska utredningen blir otydlig på grund utav att utredningen saknar bakgrund och frågeställning.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Samverkan

En samverkansgrupp på Enheten för elevhälsa har satts ihop med MLA-psykolog, MLA-sköterska, MLA-logoped och MLA-läkare för att ta fram riktlinjer utifrån gällande lagstiftning kring hur dokumentation och information mellan verksamhetsgrenarna ska hanteras.

Kvalitetssäkring av fast anställda psykologer

De strategier som har använts hittills för att kvalitetssäkra de fast anställda psykologernas arbete under hälso- och sjukvårdslagen kommer fortsätta att användas. Detta inkluderar:

- Heldagsintroduktion till nyanställda psykologer
- Tillgång till stöd från MLA-psykolog, professionsstöd och utredningshandledning
- Handledning i grupp
- Föreläsningar VT 24:
 - *Information från samordnare för anpassad grundskola*
 - *Skolfam – ett exempel på att arbeta förebyggande på individnivå*
 - *Utveckling av neuropsykologiska funktioner – exempel ADHD*

- *Kognitiva processer och lärande*
- *Skolpsykologens sekretess och patientsäkerhetsfrågor*
- Tillgång till rutiner och metodstöd som uppdateras kontinuerligt
- Egenkontroll
 - Uppföljning av att journal förs
 - Loggkontroll
- Utredning av avvikelser och klagomål

Utmaning kvalitetssäkring fast anställda psykologer

Det är bekymmersamt att flera skolpsykologer uppger att de inte har lokaler som är patientsäkra utifrån sekretess och inte har arkivskåp för lagenlig förvaring av journalmaterial. Rektor ansvarar för att lokal och material ska följa verksamhetschefs rekommendationer. En dialog mellan MLA-psykolog och aktuella rektorer bör föras.

Kvalitetssäkring av psykologkonsulter

De strategier som har utvecklats under 2023 för att kvalitetssäkra psykologkonsulternas arbete under hälso- och sjukvårdslagen kommer fortsätta att användas. Dessa inkluderar:

- Obligatorisk introduktionsträff för nya konsulter à en timme
- MLA-psykolog kan ordna tillgång till stadens nätverk för enkel tillgång till journalsystemet
- Regelbundna avstämningar med bemanningsföretaget där MLA-psykolog får information om hur konsulternas uppdrag i staden ser ut månadsvis
- Samverkan med upphandlingsenheten och deltagande i övergripande samverkansmöten med bemanningsföretagets ledning
- MLA-psykolog skickar själv över gällande rutindokument till psykologkonsult för att säkerställa att denne har fått ta del av detta
- Egenkontroll
 - Uppföljning av journal förs
 - Loggkontroll
- Utredning av avvikelser och klagomål

De stora brister som har funnits i flera av psykologkonsulternas journalföring har förbättrats och det finns goda utsikter att det så kommer att fortsätta då det nu finns verktyg för att bättre hjälpa psykologkonsulterna med förutsättningarna för journalföring. Detta kommer att kräva kontinuerlig uppföljning.

Utmaning kvalitetssäkring psykologutredning av psykologkonsult

Vad det gäller den bristande kvaliteten i de utredningar som har varit föremål för klagomål finns det färre planerade insatser. Anledningen till detta är att orsakerna har att göra med psykologkonsultens förutsättningar. En enskild psykolog, med begränsat antal timmar, som inte känner till elevens skolkontext och som inte har relationer sedan tidigare har inte samma förutsättningar att genomföra en psykologutredning som en fast anställd psykolog. Det saknas också verktyg, till exempel handledning och kompetensutveckling, för att komma åt de brister som orsakas av bristande kompetens.

Utmaningar psykologresurs grundskolan

Hur patientsäkerhet kan säkerställas är beroende av hur psykologresursen organiseras. I Stockholms stad är det rektor som ansvarar för att bemanna elevhälsan med psykolog. Hälften av Stockholm stads grundskolor har tillgång till fast psykolog och hälften har det inte. Hälften av skolorna köper in psykologkonsult och en tredjedel av skolorna som köper in psykologkonsult har inte tillgång till fast psykolog.

De fast anställda skolpsykologerna minskar i både antal och tjänster. Det finns en ökad tendens i staden att organisera elevhälsans psykologresurs genom inköp av psykologkonsult. Tjänsterna som köps in är oftast enstaka eller några psykologutredningar.

Samtidigt är psykologkonsulter överrepresenterade i de avvikelser som har hanterats under 2023. Detta handlar inte om enskilda individers brister eller om bemanningsföretaget. Detta beror snarare på att verksamheten saknar verktyg för att förebygga patientsäkerhetsrisker när psykologresursen organiseras med psykologkonsulter som utför enstaka psykologutredningar. Detta är en utmaning för patientsäkerheten.

För att komma åt detta problem har en dialog mellan avdelningschef, verksamhetschef, MLA-psykolog och grundskoleavdelningens ledning inletts. Dialogen kommer att fortsätta under 2024.

Utmaningar psykologresurs gymnasium

Gymnasieavdelningen har under 2023 genomfört en intern utredning för att se över hur psykologresursen skulle kunna säkerställas på gymnasieskolorna. Under hösten 2023 beslutades att psykologer kommer att anställas centralt, på enheten för elevhälsa, med start hösten 2024.

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans logopediska insats

År 2023

Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans logopediska insats

SAMMANFATTNING

De viktigaste åtgärderna som vidtagits:

- Efter nämndbeslut våren 2023 har logopederna anställda vid Stockholm stads grundskolor anslutits till ledningssystemet ”Program för elevhälsan” och tilldelats en verksamhetschef
- Ansvarig verksamhetschef har överlåtit enskilda ledningsuppgifter för logopediska insatsens ”diagnostik eller vård och behandling” till logoped anställd vid Enheten för elevhälsa på 20% från och med 2023-08-16

De viktigaste resultaten som uppnåtts:

- Ledningsansvarig logoped har kallat till gemensamma möten med skollogopederna under hösten 2023 för att upprätta rutiner kring det arbete som går under hälso- och sjukvårdslagen. Rutiner som bearbetats och beslutats om är *definition av hälso-och sjukvårdsgrundande arbete* samt rutin för *avvikelsehantering*
- Regelbundna möten med skollogopederna har också möjliggjort samverkan och diskussion kring skollogopeders roll och arbetssätt på skolorna
- Rektorer med anställda logopederna har fått information om det logopediska arbete som går under hälso- och sjukvårdslagen samt vad detta innebär för deras verksamhet, både gällande sekretess och patientsäkerhet. De har vidare fått information om vad logopederna behöver ha tillgång till på skolorna för att upprätthålla god patientsäkerhet och sekretess i form av lämpliga lokaler och tillgång till journalsystem och journalskåp

En blick framåt:

- Upprätta rutiner för journalföring, dokumentationshantering och remisshantering
- Fortsätta träffar med skollogopederna där samtal och diskussioner kan föras kring skollogopeders uppdrag och skyldigheter kopplat till hälso- och sjukvårdsarbetet på skolorna
- Fortsätta träffar med skollogopederna med fokus på kollegialt lärande

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Verksamma logopederna i Stockholm Stads grundskolor ska hålla hög och likvärdig kvalitet i det arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Logopederna i Stadens grundskolor ska vidare känna till och följa de rutiner kring hälso- och sjukvårdsarbete som upprättats. Rutindokument upprättas allt eftersom de färdigställs, utifrån gällande lagar och förordningar samt möten med anställda logopederna.

Nyanställda logopederna skall erbjudas introduktion i journalföringssystemet Prorenata samt information om och inblick i gällande ledningssystem ”Program för elevhälsan”.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Utbildningsnämnden är sedan nämndbeslut under våren 2023 vårdgivare för den del av elevhälsans logopediska insats som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen. Vårdgivaren representeras av avdelningschefen för Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa. Som verksamhetschef enligt HSL för elevhälsans logopediska insats är biträdande enhetschef på Enheten för elevhälsa utsedd.

Ansvarig verksamhetschef har överlåtit enskilda ledningsuppgifter för logopediska insatsens ”diagnostik eller vård och behandling” till logoped anställd vid Enheten för elevhälsa på 20% från och med 2023-08-16.

Medicinska avvikelser hanteras och utreds av medicinskt ledningsansvarig logoped, vid behov i samarbete med verksamhetschefen. Lex Maria liksom avvikelser i förhållande till samverkansrutiner mellan skola och sjukvård hanteras och utreds av verksamhetschefen. Rektor har tilldelats ansvaret att arbetsleda logopederna på skolorna samt ansvara för att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler med adekvat utrustning utifrån verksamhetschefens rekommendationer.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Skollogopederna samverkar med logopedmottagningarna i regionen gällande remisser för utredning av språk, läs- och skrivförmåga. Skollogopederna samverkar också med skolsköterskor och skolläkare i EMI kring samma frågeställningar.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Skollogopeder i Stockholms stads grundskolor har tillgång till journalsystemet Prorenata. Medicinskt ledningsansvarig logoped får besked när nya ansökningar om åtkomst till journalsystemet kommit in och får således vetskap om det tillkommit logopeder i staden. Medicinsk ledningsansvarig logoped har ett ansvar att journalgranska vid behov, läs mer om detta under ”agera för säker vård”. Rutiner för dokumentationshantering, exempelvis hantering av journalmaterial och andra sekretessbelagda uppgifter är under arbete för att säkerställa likvärdighet och ökad patientsäkerhet.

En god säkerhetskultur

Logopeder kallas till regelbundna träffar där rutiner diskuteras och beslutas om för att stärka patientsäkerhet, likvärdighet och vårdkvalité i logopedernas hälso- och sjukvårdsarbete. Rutin för när skollogopeden bedöms arbeta under hälso- och sjukvårdslagen samt rutin för avvikelshantering är färdigställt medan rutin för journalföring, dokumentationshantering och remissförfarande är ett pågående arbete. Sedermera kommer också journalmallar att diskuteras för att öka likvärdighet i dokumentationsförfarandet.

Logopeder har ett ansvar att ta kontakt med medicinskt ledningsansvarig logoped då något som skulle kunna påverka patientsäkerheten negativt har inträffat, eller riskerar att inträffa. Förutom att det enskilda ärendet utreds används informationen för att utveckla verksamheten. Ny digital rutin för avvikelshantering i journalsystemet Prorenata har introducerats till skollogopederna den 8e december 2023.

Adekvat kunskap och kompetens

- Alla logopeder har fått introduktion till ledningssystemet *Program för elevhälsans arbete*, de har också informerats om användbara funktioner i Prorenata och att utbildningsfilmer i journalsystemet Prorenata finns att tillgå vid behov
- De aktuella rutindokumenterna hålls tillgängliga för alla logopeder anställda i Staden i gemensam digital mapp. Vid uppdatering eller ändringar meddelas logopederna också via e-post
- Rektorer med anställda logopeder har fått information om det logopediska arbete som går under hälso- och sjukvårdslagen samt vad detta innebär för deras verksamhet, både gällande sekretess och patientsäkerhet. De har vidare fått information om vad logopeder behöver ha tillgång till på skolan för att upprätthålla god patientsäkerhet och sekretess i form av lämpliga lokaler och tillgång till journalsystem och journalskåp

Övrig kompetensutveckling som erbjudits alla stadens anställda skollogopeder under året:

- Föreläsning av Anna Borg: *Hur kan vi arbeta för att ge elever med NPF adekvat stöd i skolan?*

- Regelbundna träffar där logopedens hälso- och sjukvårdsarbete diskuterats samt kollegiala samtal kring hur vi arbetar har förts, specifik kunskap har delgetts via gemensam materialmapp

Av stadens 8 anställda skollogopeder arbetar två som skollogoped på deltid, 80% respektive 20% vilket kan försvåra närvaro vid samverkansmöten. På sikt kan detta försvåra implementering av nya rutiner och kompetenshöjande insatser kan gå förlorade, därmed skulle patientsäkerheten kunna påverkas negativt. För att undvika detta i största möjliga mån förläggs möten på olika tider och dagar för att möjliggöra närvaro på minst två träffar per termin.

Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Samverkan med elever och deras vårdnadshavare ingår som en naturlig del om logopeder blir inkopplade under en elevs skolgång. Elev och vårdnadshavare informeras om vad logopedens insats, tex kartläggning, bedömning och/eller behandling kommer att innebära, hur den kommer att genomföras samt att en journal upprättas där logopeden dokumenterar insatserna. Elev och/eller vårdnadshavarna behöver lämna sitt samtycke till logopedinsats innan den inleds.

När logopeder använder sin logopediska kompetens för att undersöka, utreda eller behandla en elev räknas detta som en hälso- och sjukvårdsinsats varför detta arbete sker under samma höga sekretess som övrig hälso- och sjukvård. Samtycke inhämtas alltid från vårdnadshavare eller elev när sekretessbelagd information från elevens journal, till exempel resultatet från en kartläggning, behöver delges övrig skolpersonal. Eventuella synpunkter och klagomål hanteras direkt med berörd personal eller via rektor alternativt verksamhetschef.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Granskning av journalföring kommer att ske regelbundet framgent men har ej varit aktuellt 2023 eftersom rutinerna för journalföring och dokumentationshantering fortfarande är under arbete

Kontroll av registrerade obehöriga inloggnings genom stickprov är ej aktuellt för ledningsansvarig logoped att utföra i dagsläget då logopeder i Stockholm stad enbart kommer åt sina egna journaler på sin lokala enhet/skola

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

I början av december månad 2023 saknade en av åtta logopeder tillgång till journalsystemet samt relevanta arbetsredskap för att arbeta på ett patientsäkert sätt. Ansvarig chef har erhållit information om den del av logopedens arbete som går under hälso- och sjukvårdslagen samt fått

påminnelse om vilka behörighetsblanketter som behöver skickas in och vart, samt de redskap som logopederna behöver ha tillgång till. Ärendet följs av ledningsansvarig logoped.

Avvikelser

Logopederna introducerades till ny digital avvikelshantering i Prorenata den 8e december 2023, inga avvikelser har inkommit tidigare under 2023.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål och synpunkter gällande logopedens arbete i skolan skall i första hand hanteras lokalt på skolan. Alla logopeder ska även informera medicinskt ledningsansvarig när klagomål eller synpunkter framförts. Medicinsk ledningsansvarig logoped avgör om vidare utredning och/eller åtgärder behövs för att utveckla verksamheten. Inga klagomål eller synpunkter har inkommit under 2023.

Riskmedvetenhet och beredskap

Ett dokument med rutiner för att upprätthålla kvalitet och patientsäkerhet vid arbete och dokumentation vid eventuella driftstörningar av det digitala journalsystemet behöver upprättats för logopeder. Alla skolsköterskor och skolläkare inom EMI har sådan rutin varför en liknande rutin behöver utformas för logopeder. Rutinen kommer att tydliggöra hur logopederna journalför i pappersformat under driftstoppet samt att journalerna behöver efterregistreras i journalsystemet vid driftstoppets slut beroende på driftstoppets längd. Rutinen kommer också tydliggöra var sekretessmaterial skall förvaras under tiden för driftstoppet.

Mål strategier och utmaningar inför kommande år

- Få fler rutiner kring skollogopeders arbete under hälso-och sjukvårdslagen på plats för att säkerställa likvärdighet och hög patientsäkerhet. Journalföring, dokumentationshantering och remissförfarande är under bearbetning. Diskussion och beslut kring de föreslagna rutinerna tas på gemensamma skollogopedträffar
- Utveckla/bearbeta de journalmallar som finns i Prorenata för att förbättra likvärdighet och patientsäkerhet vid journalföring
- Fortsatt samverkansarbete i form av täta träffar i skollogopedgruppen med fokus på kollegialt lärande, exempelvis samtal kring kartläggningsrutiner och behandlingsarbete
- Rutin för hur journalföring skall genomföras vid eventuellt driftstörningsstopp av Prorenata behöver utarbetas
- Följa upp hur arbetet med journalföring, samtycke och sekretess går, både i logopedens enskilda arbete och på skolgemensamma möten genom individuella samtal

Patientsäkerhetsberättelse

Skolfams psykologiska insats

År 2023

Patientsäkerhetsberättelse Skolfams psykologiska insats

SAMMANFATTNING

De viktigaste åtgärderna som vidtagits för att öka patientsäkerheten under 2023:

- Implementering av den nya samtyckesblanketten. Ny rutin för hantering av samtycke i samband med anmälning av ärende till Skolfam. Ny tillsatt arbetsgrupp som hanterar Skolfams anmälningar och kö.
- Ledningssystemet för Skolfams psykologiska insatser har uppdaterats.
- Påbörjad process för att undersöka möjligheten till en gemensam dokumentationsyta på Skolfam.
- Uppdatering av journalmallar och rutiner utifrån förändringar under året.
- Gemensamma journalgenomgångar har genomförts i psykologgruppen, med särskilt fokus på dokumentation efter kartläggningar.
- Initierad regelbunden kontakt mellan medicinsk verksamhetschef och hela psykologgruppen på Skolfam för diskussion av frågor relaterade till systematik och patientsäkerhet.

En blick framåt:

- Fortsatt arbete för att säkerställa en patientsäker hantering av dokumentation, genom uppdaterade rutiner och en eventuell gemensam dokumentationsyta på Skolfam.
- Skolfam planerar en föreläsning under våren 2024 för Stockholms stads skolpsykologer samt representanter för övriga professioner i elevhälsan, för att underlätta för fortsatt samverkan.
- Utformning av rutiner för att eventuellt mäta symtom på traumarelaterad stress, enligt den senast reviderade versionen av Skolfams manual (2023).
- Fortsatt utveckling av ett nationellt nätverk för psykologer med medicinskt ledningsansvar inom Skolfam. Första träffen är planerad till februari 2024.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Skolfams psykologer ska bedriva ett patientsäkert hälso- och sjukvårdsarbete med hög kvalitet. Detta ska ske genom följande:

- Samtliga psykologer på Skolfam innehar en god kännedom om rutiner och processer i verksamheten. Medicinskt ledningsansvarig psykolog ansvarar för att revidera och utveckla dessa när behov uppstår.
- Samtliga psykologer på Skolfam ansvarar för att identifiera och uppmärksamma risker i patientsäkerhetsarbetet och hur de kan förebyggas.
- Fortsatt arbete med egenkontroll för att öka likvärdighet och kvalitet i patientsäkerheten.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Skolfam är en verksamhet för samverkan inom Stockholms stad. Syftet med Skolfam är att hjälpa socialtjänsten i sitt helhetsansvar för familjehemsplacerade barn, med fokus på skolrelaterade frågor. Socialnämnden har det övergripande ansvaret för Skolfam och därmed även arbetsgivaransvar för personalen inom Skolfam; såväl psykologer som specialpedagoger. Utbildningsnämnden är vårdgivare för de insatser inom Skolfam som utförs av psykologer och omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Utbildningsnämnden har utsett avdelningschefen för Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa (ALE) inom Utbildningsförvaltningen till vårdgivarens representant. Anställd vid ALE/Utbildningsförvaltningen finns en medicinsk verksamhetschef (enligt HSL) som har det övergripande ansvaret för den del av Skolfams psykologers arbete som lyder under HSL. Verksamhetschefen har överlåtit det medicinska ledningsansvaret för Skolfams psykologiska insatser till en psykolog på Skolfam. Medicinska avvikelser hanteras och utreds av medicinskt ledningsansvarig psykolog på Skolfam. Utredningar gällande lex Maria sker i samarbete med verksamhetschef på utbildningsförvaltningen. Ledningssystemet för Skolfam har reviderats under 2023, efter organisatoriska förändringar genomförda på utbildningsförvaltningen.

Biträdande enhetschef inom Socialförvaltningen på enheten Resursteamet barn- och ungdom har tilldelats ansvar för dimensionering och bemanning gällande psykologresurs inom Skolfam och ansvarar även för lokaler och utrustning.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Regelbunden samverkan sker mellan medicinsk verksamhetschef på Utbildningsförvaltningen, medicinskt ledningsansvarig psykolog på Skolfam och biträdande enhetschef på Skolfam. Denna typ av kontakt är central eftersom Skolfams psykologer verkar inom de båda förvaltningarna.

Skolfams psykologer samverkar med elevhälsan på de skolor i Stockholms län där eleverna går, samt med övriga eventuella vårdgivare vid behov. Genom sin kontakt med Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa (ALE) får Skolfams psykologer information om den samverkan som sker mellan Region Stockholm och Stockholms stad. Skolfams psykologer samverkar och har erfarenhetsutbyte med övriga psykologer inom Skolfam i både regionala och nationella Skolfam-nätverk.

Samverkan mellan Skolfams psykologer och Utbildningsförvaltningen har utökats genom införandet av regelbundna träffar mellan verksamhetschef för det medicinska ledningsansvaret och samtliga Skolfams psykologer. Medicinskt ledningsansvarig psykolog på Skolfam samverkar med medicinskt ledningsansvarig psykolog på Utbildningsförvaltningen genom bland annat utbyte av material och rutiner.

Under 2023 har medicinskt ledningsansvarig psykolog på Skolfam initierat ett nationellt nätverk för Skolfam-psykologer med medicinskt eller psykologiskt ledningsansvar. Första träffen planeras till februari 2024.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Under 2022 så infördes det nya digitala journalsystemet Prorenata. Under 2023 har rutiner för systemet samt journalmallar uppdaterats utifrån förändringar bland personal på Skolfam och efter sammanslagning av stadsdelar. Under året har rutiner förtydligats utifrån det fortsatta arbetet med systematisering av dokumentation på Skolfam. Alla Skolfams nyanställda psykologer introduceras i Prorenata som en del av sin introduktion.

En god säkerhetskultur

Skolfams psykologer har löpande professionsmöten där patientsäkerheten är en återkommande punkt på dagordningen. I förra patientsäkerhetsberättelsen (2022) gavs förslag om att arbeta med Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) dialogverktyg Säkerhetskulturtrappan för att främja patientsäkerheten på Skolfam. Materialet är dock inte längre allmänt tillgängligt men går att få tillgång till via kontakt med SKR. Materialet kan komma att användas i Skolfams fortsatta patientsäkerhetsarbete under 2024.

Adekvat kunskap och kompetens

Under året har Skolfam anställt två nya psykologer som fått introduktion i journalsystemet Prorenata, Skolfams ledningssystem, styrdokument och rutiner. Skolfams manual har reviderats under 2023 och psykologerna har numer möjlighet att mäta symtom på traumarelaterad stress med formuläret Cats-2, som komplement till befintliga tester under den psykologiska kartläggningen. Fortsatt arbete i psykologgruppen planeras för att diskutera rutiner för detta. Medicinskt ledningsansvarig psykolog på Skolfam kommer att gå *Utvecklingsprogram för Elenhälsans hälso-och sjukvårdsledning* under 2024.

- 1) Övrig kompetensutveckling för Skolfams psykologer under 2023:
 - a. Skolfams psykologer i Stockholm har deltagit på och medverkat i planering av innehållet på Skolfams nationella utvecklingsdagar.
 - b. Merparten av Skolfams psykologer har deltagit på nationell konferens för psykologer verksamma inom skola och förskola (PSIFOS).
 - c. Skolfams psykologer har medverkat på nationell Skolfam- och familjevårdskonferens.
 - d. Psykologgruppen har initierat och deltagit på en digital föreläsning med Rickard Ahlberg om de förändringar som planeras i samband med införandet av ICD11.

- 2) Skolfams psykologer har deltagit vid följande föreläsningar anordnade av Enheten för elevhälsa på Utbildningsförvaltningen:
 - a) Grundkurs i SON-R.
 - b) Föreläsning om självskadebeteende.
 - c) Föreläsning om intellektuell funktionsnedsättning.

Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

En grundläggande förutsättning för säker vård är patienters och de närståendes delaktighet. Skolfam arbetar löpande med att göra berörda barn delaktiga utifrån deras respektive förutsättningar och behov. I Skolfams ärendegång ingår att informera barnen och ungdomarna om verksamhetens syfte och process vid uppstart. Skolfams löpande arbete består framförallt av regelbundna möten med socialtjänst, familjehem och skolpersonal. I de fall det bedöms lämpligt erbjuds den unge att delta på dessa möten, alternativt träffa Skolfams personal i anslutning till mötet. Stor hänsyn visas till den unges egen vilja att delta, särskilt med tanke på den kontrollförlust många familjehemsplacerade barn och unga redan upplever, och möjlighet finns därför att familjehemmet informerar den unge om mötena samt inhämtar eventuella synpunkter och önskemål. Måttet på hur många barn och unga som deltagit under möten med Skolfam behöver därför inte ses som det enda eller främsta måttet på faktisk delaktighet i processen.

Tabellen nedan visar hur många procent av eleverna som tillfrågats att delta i skolmötena, hur många procent som faktiskt deltagit och hur många som har fått återkoppling efter mötet. Statistiken gäller för samtliga ärenden aktuella på Skolfam under 2023 och det sammanlagda antalet möten var 300.

Elevers delaktighet i Skolfams arbete	Pojkar	Flickor	Totalt
Andel skolmöten där elever har fått möjlighet att delta under 2023.	69 %	76 %	72 %
Andel skolmöten där elever har deltagit under 2023.	24 %	27 %	25 %
Andel skolmöten där elever har fått återkoppling efter mötet under 2023.	98 %	98 %	98 %

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Egenkontroll genomförs i verksamheten för ökad patientsäkerhet och är ett område med fortsatt utvecklingspotential gällande exempelvis granskning av psykologprocesser och journalföring. Särskilt fokus vid journalgranskning har fästs på dokumentationen efter genomförda kartläggningar.

- Medicinskt ledningsansvarig psykolog genomför granskning av journalföring på förekommen anledning, till exempel vid brister i journalföringen.
- Loggkontroller av inloggningar på obehöriga inloggningar genomförs kvartalsvis. Under 2023 har inga obehöriga inloggningar uppmärksammats.
- Behörigheten till journalsystemet Prorenata uppdateras vid personalförändringar.
- Fortsatt gemensam journalgranskning i psykologgruppen för ökad samsyn kring dokumentation. Gemensamma diskussioner tillsammans med medicinsk verksamhetschef från Utbildningsförvaltningen.
- Under föregående år har Skolfam arbetat fram nya samtyckesblanketter tillsammans med Juridiska avdelningen på Stadsledningskontoret. Samtycket gäller Skolfampsykologernas hälso- och sjukvårdsarbete. Samtycket har förtydligats avseende innehållet i den psykologiska kartläggningen, att psykologisk journal upprättas samt att relevant information kommer att delas med socialtjänst och skola under tiden insats pågår. Under 2023 har den nya samtyckesblanketten implementerats i verksamheten genom formulering av nya rutiner och information ut till samtliga berörda stadsdelar.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

En identifierad risk under 2023 är att Skolfams specialpedagoger och psykologer använder sig av olika system för dokumentation. Biträdande enhetschef på Skolfam, medicinsk verksamhetschef på utbildningsförvaltningen och medicinskt ledningsansvarig psykolog ser över möjligheten till en gemensam dokumentationsyta, som komplement till psykologernas journal. Tillgång till ett gemensamt och säkert dokumentationssystem förbättrar patientsäkerheten, gör det lättare att följa en elevs Skolfamprocess, underlättar det dagliga administrativa arbetet och förbättrar processen för introduktion i ärenden vid nyanställningar på Skolfam.

Avvikelse

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Psykologerna rapporterar avvikelser och tillbud skriftligt till medicinsk ledningsansvarig psykolog på Skolfam, som genomför en initial bedömning gällande allvarlighetsgrad av det inkomna ärendet. Är ärendet av allvarligare karaktär kontaktas verksamhetschef som tillika är ansvarig för anmälningar enligt Lex Maria. I övrigt ansvarar medicinskt ledningsansvarig psykolog för att utreda och sammanställa avvikelserna, för att de ska utgöra underlag för utvecklings- och förbättringsarbetet i verksamheten.

Under 2023 har inga avvikelser inkommit som gäller arbetet enligt hälso- och sjukvårdslagen. Detta kan ses som en indikator på att det behövs ett fortsatt arbete med att öka kunskapen i gruppen kring vikten av att rapportera avvikelser, som en del i det löpande patientsäkerhetsarbetet. Det är viktigt att det finns avsatt utrymme för genomföra riskanalyser i psykologgruppen och därför kommer detta bli aktuellt att fortsätta arbeta med under kommande år för att öka kvaliteten i verksamheten.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Avvikelse, synpunkt, klagomål, tillbud eller händelser tas emot via e-post, telefon, brev eller genom personlig kontakt i verksamheten. Samarbete sker med biträdande enhetschef på Skolfam för att säkerställa att synpunkter och klagomål kopplade till hälso- och sjukvårdsarbetet kommer medicinskt ledningsansvarig psykolog till del. Under 2023 så har inga klagomål eller synpunkter på Skolfams psykologer inkommit. En gemensam diskussion på Skolfam har förts kring att mer systematiskt inhämta synpunkter från berörda samarbetsaktörer.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Patientsäkerheten i verksamheten ska ständigt förbättras. Utifrån årets patientsäkerhetsberättelse framkommer utmaningar som kräver ett fortsatt utvecklingsarbete, vilket kan ses som ett övergripande mål i patientsäkerhetsarbetet på Skolfam. De identifierade områdena nedan är tänkta att vara delmål i det övergripande arbetet att hålla en hög kvalitet på hälso- och sjukvårdsarbetet som bedrivs på Skolfam.

MÅL

Att kontinuerligt utveckla kvaliteten på patientsäkerheten inom Skolfam.

Delmål:

- Öka riskmedvetenheten i verksamheten.
- Fortsatt arbete för att utveckla samverkan mellan Skolfam och andra berörda aktörer.
- Öka samsyn kring dokumentation på Skolfam:

Delmål	Strategi/Aktiviteter
Öka riskmedvetenheten i verksamheten.	Avsätta tid för att arbeta med säkerhetskulturen i psykologgruppen. Att uppmuntra till riskanalyser och skapa avvikelser. Psykologgruppen tar fram rutiner för eventuell screening av traumasymtom i anslutning till den psykologiska kartläggningen samt tar ställning till risker och möjligheter kopplade till detta.
Fortsatt arbete för tät samverkan mellan Skolfam och berörda aktörer.	Planerad föreläsning under våren 2024 för Stockholms stads skolpsykologer samt representanter för övriga professioner i elevhälsan, för att främja den fortsatta samverkan. Initierat nationellt nätverk för psykologer med medicinskt ledningsansvar inom Skolfam, med avsikt att stärka patientsäkerheten inom organisationen i stort.
Öka samsyn kring dokumentation i Skolfam.	Löpande arbete i psykologgruppen tillsammans med medicinsk verksamhetschef. Initierad process för att se över möjligheten till en gemensam dokumentationsyta för Skolfams operativa personal.